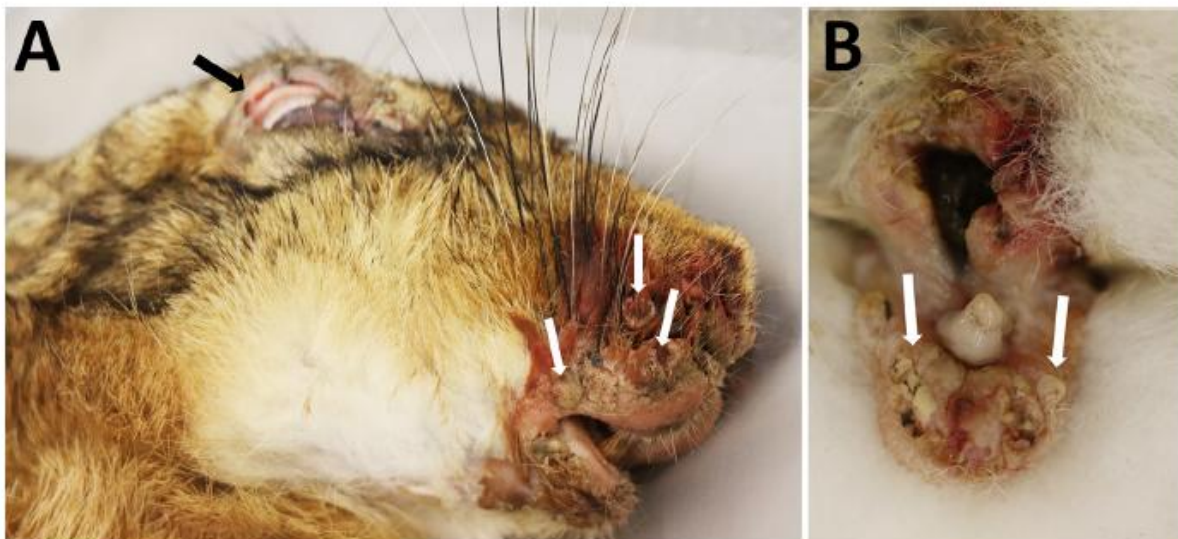

Riziko šíření rekombinantního viru myxomatózy u zajíců na území ČR

Přesto, že se populace zajíce polního nachází v rámci České republiky dlouhodobě na nízkých hodnotách, najdeme zde i honitby, ve kterých se zajícům myslivci intenzivně věnují a populace na jejich činnost, spojenou především s úpravami prostředí, reagovala v minulých letech pozvolným vzestupem. Jak se však nyní ukazuje, zajíci mohou čelit i další, zcela nové hrozbě, kterou představuje šíření rekombinantního viru myxomatózy. Myxomatóza je známa jako mimořádně agresivní choroba, která dokáže zcela limitovat populace králíka divokého a působí komplikace i v chovech králíka domácího. Přirozeně rekombinantní virus myxomatózy, který se adaptoval na zajíce, je však poměrně nepříjemnou novinkou. K prvnímu potvrzení tohoto kmene viru myxomatózy (ha-MYXV) došlo v roce 2018 u zajíce iberského v Portugalsku. Následně byl virus ha-MYXV potvrzen v roce 2024 na hranicích Německa a Nizozemska, konkrétně v části Vestfálska. Další, nynější zprávy o šíření, pocházejí z oblasti dolního Rakouska a z příhraničních oblastí, ze kterých může docházet k šíření na území České republiky. Z těchto českých honiteb nyní přicházejí znepokojivé zprávy o úhynech zajíců s příznaky, které se nápadně podobají projevům viru myxomatózy u zajíců.

Virus myxomatózy se u zajíců projevuje typickými otoky v oblasti očí, uší, pysku a nosu. Kůže je zduřelá a zanícená i na pohlavních orgánech a končetinách. Vznikají uzlovité kožní léze tzv. myxomy. Na kůži a sliznicích se tvoří krusta, puchýřky a strupy, což je patrné z níže přiložené fotografie, pořízené kolegy z Německa, kteří šíření virové nákazy dokumentují (Fischer et al. 2024). Celá publikace je dostupná na následujícím odkazu: https://wwwnc.cdc.gov/eid/article/31/8/24-1969_article.

Pokud se i v Českých podmínkách potvrdí, že se jedná o kmen ha-MYXV viru myxomatózy, lze očekávat intenzivní průběh nemoci zejména v lokalitách se silnou zaječí populací. O intenzitě šíření svědčí i data, dostupná z Německa, kde bylo v rámci první zveřejněné publikace testováno 104 zajíců a myxomatóza byla potvrzena u všech testovaných jedinců. Onemocnění se šíří především krev sajícím hmyzem (komáři), ale i přímým kontaktem mezi zvířaty či nepřímo kontaminovanými předměty. Panuje tedy předpoklad rapidního šíření viru v populaci zajíců i s možností zavlečení patogenu do nových oblastí lidskými aktivitami. To se potvrdilo při skokovém šíření z místa původního výskytu na Pyrenejském poloostrově do Střední Evropy.

V případě podezření na šíření viru myxomatózy (klinický nález, zvýšené úhyny) v **nové oblasti** (honitbě) je žádoucí kadávery uhynulých zajíců zaslat na laboratorní vyšetření nejbližší krajské veterinární správě, která zajistí vyšetření na tularemii, brucelózu a na myxomatózu. Vyšetření probíhá zdarma v rámci státního veterinárního dozoru, avšak je nutné informovat místně příslušnou krajskou veterinární správu o úhyněch a zajistit dopravu kadáverů na pracoviště KVS. Seznam KVS i s kontakty je uveden na následujícím odkazu: <https://www.statnisprava.cz/rstsp/ciselniky.nsf/i/d0135>. Výsledky prvních testovaných jedinců budou dostupné pravděpodobně v termínu do konce měsíce srpna 2025. V případě pozitivního výsledku na myxomatózu je v dané oblasti (honitbě) nutné všechny nalezené uhynulé zajíce neškodně odstranit, nejlépe dostatečně hlubokým zakopáním.

SVS zároveň doporučuje chovatelům domácích králíků očkování proti myxomatóze.

Ing. Jan Cukor, Ph.D., *Výzkumný ústav lesního hospodářství a myslivosti a Česká zemědělská univerzita v Praze*

Prof. RNDr. Jakub Hruška, CSc., *Ústav výzkumu globální změny AV ČR, v. v. i.*

MVDr. Petr Václavek, Ph.D., *Státní veterinární ústav Jihlava*

MVDr. Katarína Juhásová, *Státní veterinární správa ČR*